עו:

6 הני מילי בעיגולא אבל בריבועא בעינן מפי מכדי 6 כמה מרובע יתר על העגול רביע בשיתמר מגיא ה"מ עיגולא דנפיק

מגו ריבועא אבל ריבועא דנפיק מגו עיגולא

בעינן מפי מ"ם משום מורשא דקרנתא מ מכדי

כל אמתא בריבוע אמתא ותרי חומשי

באלכסונא א בשיבסר נכי חומשא סגיא רבי

יוחגן אמר כי י דייני דקיסרי ואמרי לה כרבגן

דקיםרי דאמרי עיגולא מגו ריבועא ריבעא

ריבועא מגו עיגולא פלגא: פחות מד' על

ד' וכו': אמר רב נחמן בלא שנו אלא חלון

שבין ב' חצירות אבל חלון שבין ב' בתים

אפילו למעלה מעשרה נמי אם רצו לערב

מערבין אחד מ"ם • ביתא כמאן דמלי דמי

איתיביה רבא לרב נחמן אחד לי חלון שבין

ב' חצירות ואחד לי חלון שבין ב' בתים ואחד

לי חלון שבין ב' עליות ואחד לי חלון שבין ב' גגין ואחד לי חלון שבין ב' חדרים כולן ד'

על ד' בתוך עשרה תרגומא אחצירות והא

אחד לי קתני תרגומא אד' על ד' בעא מיניה

ר' אבא מרב נחמן לול הפתוח מן בית

לעלייה צריך סולם קבוע להתירו או אין צריך

סולם קבוע להתירו כי אמריגן ביתא

כמאן דמלי דמי הני מילי מן הצד אבל

באמצע לא או דילמא לא שנא אמר ליה

אינו צריך סבור מינה סולם קבוע הוא

דאינו צריך הא סולם עראי צריך איתמר

ס אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן

י אחד סולם קבוע ואחד סולם עראי אינו צריך: **כותני' סר** כותל שבין ב' חצירות

גבוה עשרה ורוחב ארבעה מערבין שנים ואין

מערבין אחד היו בראשו פירות אלו עולין

מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלי

ובלבד שלא יורידו לממן ה נפרצה הכותל

עד עשר אמות מערבין שנים ואם רצו

מערבין אחד מפני שהוא כפתח יותר מכאן

מערבין אחד ואין מערבין שנים: גמ" י אין

בו ארבעה מאי אמר רב אויר שתי רשויות

שולטת יו בו לא יזיז בו אפילו מלא נימא

רבנן מחזר לחזר היינו דוקא כשלא עירבה כל חזר לעצמה דלא שכיחי מאני דבחים בחזר אבל עירבה כל חזר לעצמה

גוריטן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחצר אחרת וכן מוכחא ההיא דאנשי חצר ואנשי מרפסת בפרק כל גגות (נקמן דף צא):

ג) ולעיל מ. וש"נו. ד) וסוכה

ת.], ה) גיר' הרא"ש אמר

מניומי אמר ר"נ, ו) לקמן

ב א מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה ב:

ג ב ג מיי שם מוש"ע או"ח סי שעב ס"ה: ד ד מיי שם הלכה ג טור ש"ע שם סעיף ו: ה מיי' שם הלכה י טור

:ו שם סעיף ו

רבינו חננאל

האי דאמרינן מכדי כמה תר מרובע על העיגול רביע. וכל אמתא בריבועא חומשא סגי פשוטה היא. אמר רב נחמן מתני׳ דווקא חלון בין שתי חצירות הוא דכעינו כתוד מעשרה מערכיז אחד. ומותיב ובא ב.י......... דתניא אחד חלון שבין שתי חצירות, ואחד חלון שבין שני בתים, ואחד חלון שבין שני עליות, ואחד חלון שבין שני גנין, ואחד חלון שבין שני (חידודין) [דיורין], כולן בתוך י׳. ופריק רב נחמן כי קתני אחד אחד אד׳ על ד׳, [אבל] בתוך י׳ לא בעינן אלא בחצירות וכיוצא בהן, שאין עליהן תיקרה. אבל בית וכיוצא בו אפי׳ לעיל מעשרה. נחמז לול פתוח מבית לעליה צריך סולם קבוע להתירו להשתמש מזה ייי לזה או לא. ופשט ליה אין מן הצד ולא שנא באמצע, אמרי׳ ביתא כמאן דמלי דמי. ואסיקנא אמר רב נחמן אחד סולם קבוע ואחד סולם עראי אינו צריך. מתני׳ כותל שבין שתי חצירות גבוה י׳ ורחב ד' כו'. אין בו ד' מאי, אמר רב שתי רשויות משוטטות בו ואסור להזיז בו ואפי׳ כמלא נימא.

ורבי יוחנן אמר כדייני דקיםרי כו'. דקקבר אמתא בריבועא תרי אמתא באלכסונא וליתא להך דדייני דקיסרי כדאמר בפ״ק

דסוכה (דף ס:) דהא קא חזינא דלאו הכי הוא שכל האורך והרוחב לא הוי אלא תרי אמה ואע"ג דהתם מפרש שפיר מילמיה דר' יוחנן הכא

לא מצי לאוקומי אלא כדייני דקיסרי וכי היכי דאמר התם דליתא לדייני דקיסרי ה"ג ליתא לדרבי יוחנן דהכא וקשה היאך טעו דייני דקיסרי הא קא חזיכן דלאו הכי הוא ועוד דכי היכי דקחמר עיגולה מגו ריבועה ריבעא דהיינו מכל הריבוע הכי נמי הוה להו למינקט ריבועה מגו עיגולא תילתא מכל העיגול שהוא פלגא מן הריבוע שבפנים או הוי להו למינקט עיגולה מגו ריבועה תילתא מן העיגול שבפנים וי"מ דדייני דקיסרי לא דברו אלא לענין קרקע שבתוך הריבוע והעיגול דלענין זה דבריהם אמת שכשתעשה ריבוע ב' אמות על ב' אמות ותעשה עיגול בפנים ב' על ב' ועוד ריבוע

בתוך העיגול תמלא בריבוע החילון ארבע חתיכות אמה על אמה ובעיגול מתוך ריבוע שלש חתיכות של אמה

על אמה דמרובע יותר על העיגול רביע ובריבוע הפנימי אין בו כי אם ב׳ שהרי הוא חליו של חילון דהיינו תילתא פחות מן העיגול אלא שהש"ס בסוכה ור' יוחנן דהכא [א] טעו בדבריהם והיו סבורים שעל ההיקף אמרו והשתא אתי שפיר מה דנקט פלגא דהכל קאי אריבוע החילון כלומר עיגולא מגו ריבועא ריבעא כלומר פחות רביע מריבוע החילון ריבועא מגו עיגולה פלגה ממה שנשחר בריבוע החילון על ריבוע הפנימי דהוא נמי חליו של פנימי:

ובלבד שלא יורידו למטה. דוקא לפי שאין פתח ביניהם שאין החלירות יכולין לערב יחד אבל אם יש פתח בכותל זה ועירבו מותר להוריד ולהביא לבתים מן החלר ומן הבתים מעלין על הכותל ואתיא מתני׳ דלא כר״ש דלדידיה מותר להוריד ולהביא אע"ג דלא עירבו דאמר לקמן (דף פט.) גגות חלירות וקרפיפות רשות אחת לכלים ששבתו בתוכן אי נמי אפילו כר"ש אתיא ומאי למטה למטה לבתים הכי

איתא בריש כל גגות (לקמן דף נב.) וא"ת ולרבנן אמאי אסור להוריד למטה לחלר הא מודו רבנן דחלירות רשות לעלמן דאמר רב יהודה בפרק כל גגות (לקמן דף 2:) כשתמלא לומר לדברי רבי מאיר כו׳ מברייתא מדתניא התם אנשי חלר ואנשי מרפסת כו' וליכא למימר דעל גבי הכוחל כיון דלא ניחא תשמישתא חשיב כקרפף ולהכי אסור

לדברי חכמים גגות וחלירות רשות אחת וקרפיפות רשות אחת ושם פירש בקונטרם דמותר להוליא מחלר לחלר לרבנן והביא ראייה להוריד לרבנן דחלר וקרפף שתי רשויות הן דח"כ אפילו יש פתח ביניהן ועירבו אסור להוריד למטה דאין עירוב מועיל לקרפף ואפילו מקרפף שלו אסור לטלטל לחלירו כדאמרינן לעיל בפרק שני (דף כג:) גבי נזרע רובו הרי הוא כגינה ואסור ואם כן מאי איריא כותל שבין שתי חלירות אפילו יש לו כותל שלו בחלירו יהא אסור להשתמש על גביו אי חשיב קרפף ואומר ר"י דודאי לא מטעם קרפף הוא דאסור אלא משום דאסרי אהדדי והא דשרו

הני מילי בעגולא. כדת רוחב דבר עגול הוי טפח ודת רוחב עגול אין רחבו אלא באמלעו ואנן רוחב ד' כדת מרובע בעינן שרחב בדפנותיו כמדת אמלעו: בשיחסר. היקף סגיא ד' היקף לכל רוח דמרובע: ה"מ. דסגי באטפויי ריבעא למיהוי שיתסר בעגולא דנפיק

מגו ריבועא כגון חלון מרובע ד' על ד׳ היקפו שיתסר ואי מעגלת מגואי דאין רוחב ד' אלא באמצעו אית ליה היקפא תריסר וטפי עליה מרובע רביע: אבל. הכא דבעית למינקט ריבוע ד׳ על ד׳ והיקפה שיתסר ד׳ לכל רוח בגו עיגולא לבד מאי דמדלית מעגולא בעי היקפא טפי כדי למנקט בגוויה מורשי דריבועא דהוי ד' הן ואלכסונן: מכדי כל אמתא כו'. וסגי ליה להאי עגולא בפותיא דד׳ טפחים ואלכסונ׳ בעיגולא וכל דבר עגול שוה מדת אלכסונו למדת אמלעו דהא אין לו זויות כמה בעי למיהוי פותיה ד' ותמני חומשי דהוו להו חמשה ותלת חומשי וכי מקפת לעיגולא דהאי שיעורא כמה הוה היהפא חמיסר פושכי ותשעה חומשי דהוה להו שיבסר נכי חומשת: ריבוע מגו עיגולה פלגה. בעי למשקל מיניה פלגא דהאי שיעורא דפייש דהיינו תילתא דמעיקרא דהוו להו תמניא מכ"ד ופשו להו שיתסר דסבירא להו דכל אלכסונא הכי הוי: ל"ש. דבעי" תוך עשרה: שבין שני גגין. וחליבח דרבנן דחמרי לקמן [פט.] כשם שדיורין חלוקין למטה כך חלוקין למעלה דלא מצי לטלטל מגג זה לאידך בלא עירוב: מרגמת. להחי בתוך עשרה דקתני משום חלירות: והא אחד לי קחני. אלמא כולן שוין: סרגמא. לאחד לי דמשמע דכולן שוין אארבעה על ארבעה: בים ועלייה של שני בני אדם: לול. ארובה בקרקעית העליה והעליה גבוה מקרקע הבית מי אמרי׳ ביתא כמאן דמלי דמי והוי כמאן דלא גבוה עשרה ואין לריך סולם קבוע להיות שם במקום הפתח להתירן לערב זה עם זה או לא אמרינן כמאן דמלי ובעי סולם למיהוי כפתח ביניהן כדאמרי׳ בכילד מעברין (לעיל דף נט:) סולם תורת פתח עליו: מן הלד. בחלון שבכוחל: כותני' כוחל שבין שפי חלירום. האי דנקט רחב ארבעה משום סיפא נקט ליה דבעי למיתני היו בראשו פירות

אלו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יורידו למטה דחשיב רשותא באנפי נפשיה ולא מיבטל לא לגבי האי ולא לגבי האי אבל לענין מיהוי מחילה בכל דהו פותיא הוי סתימה ואין מערבין אחד: ובלבד שלא יורידו. כדפרישית: יוסר מכאן. הוי פירצה והוו להו כולהו כדיורי חלר אחת ואם עירבה כל אחת לעצמה הוו להו כחולקין את עירובן וחוסרין אלו על אלו: גבו' אויר ב' רשויום שולטוח בו. כיון דלא חשיב למיהוי רשות׳ בטיל לגבי תרוייהו ורשות ב׳ החלירות שולטות בו ואוסרין זה על זה ואפי׳ על ראשו אסור לטלטל:

מעלין

פו: ולב., ז) [שם פו:], ה) [בס"ה: שולטות], גליון הש"ם

גמ' ביתא כמאן דמל דמי. שנת דף ה ע"ח: הגהות הגר"א

[א] [תום' ד"ה ור"י כו' דהכא טעו. נ"ב וח"ו שטעו אלא שר"י אמר בסיקיפו ר"ל בריבוע החילון (כאן נמחק חיבה אחת מכי"ק) ואורך האלכסון בעיגול הוא ה' טפחים וג' חומשין ורביע מפחים וג' חומשין ורביע חומש נמלא היקף ריבוע החילון כ"ב טפחים וג' ומשהו ר"ל בהיקף העיגול כפירש"י אלא שפירושו לנד אחד שהוא נקודת א"ב בליור . בכי"ח (מלויו מכתום") ואף שמעט יותר משנים הוא מעט קט שיעור גודל הקשת על היתר והוא חלי חומש]:

מוסף רש"י

הני מילי. דבהיקף ג' איכא רווחא טפח, בעיגולא. רוחב טפח יש בו והוא עגול. וכל עגול איו רחבו אלא באמלעו (סוכה ח.). כמה מרובע יתר על העגול רביע. מתני׳ חוט שלש אמות מקיפה, ואמה מרובעת לריכה חוט ד' לסובבה, אמה לכל רוח (חורה ח. ורנוי"ז לנויל יד:). מגו ריבועא. אס היקפת בחוט של ט"ז אמה בקרקע בריבוע תמלא בתוכו ארבע מרובעות ואם היית לריך לעגלו מבפנים ולהוליא בתוכו י"ב ונמלא חילון יתר על הפנימי רביע וסוכה באלכסונא. כשאתה מודד לכל אמה שבריבוע תוספת שני חומשים, כך שיערו חכמים (סוכה ח.). עיגולא מגו ריבועא ריבעא. מפיק מן הריבוע כשאתה (שם). ריבועא מגו עיגולא פלגא. כשאתה הנשאר בו דהיינו חילחא לכוליה (שם ח:). אויר שתי רשויות שולטת בר. דכיון דלא הוי ד' על ד' לא הוי רשותא לנפשיה ושולטין שניהם ברחבו (לקמו פז:). לא יזיז בו. הימנה כלום ולא יעלה מן . החצירות עליו כלום (שם).

ורבי יוחגן אמר אאלו מעלין מכאן ואוכלין

ואלו מעלין מכאן ואוכלין תגן אלו עולין מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלין

עולין אין מעלין לא הכי קאמר יש בו

ארבעה על ארבעה עולין אין מעלין לא אין בו ארבעה על ארבעה מעלין נמי

ואזרא רבי יוחנן למעמיה 6 דכי אתא רב

דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה

על ארבעה מותר לבני רשות הרבים ולבני

רשות היחיד לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו

ורב לית ליה דרב דימי אי ברשויות דאורייתא

הכי נמי הכא במאי עסקינן ברשויות דרבנן

י וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל

תורה אמר רבה מ (אמר) רב הונא אמר

רב נחמן ס נ כותל שבין שתי חצירות צידו

אחד גבוה עשרה מפחים וצידו אחד שוה

לארץ נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום

דהוה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו

י בקשה וכל לזה בנחת ולזה בקשה נותנין י

אותו לזה שתשמישו בנחת י אמר רב שיזבי

אמר רב נחמן י חריץ שבין שתי חצירות

צידו אחר עמוק עשרה וצידו אחר שוה

לארץ נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום

דהוה ליה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו

בקשה וכו' וצריכי דאי אשמעיגן כותל

משום דבגובהא משתמשי אינשי אבל

דבעיתא תשמישתא אימא לא צריכא

בא למעמו אם יש במיעומו אָרבעה מוְתַר

להשתמש בכל הכותל כולו ואם לאו

אין משתמש אלא כנגד המיעום המה

נפשך אי אהני מעומא בכוליה כותל

לישתמש אי לא אהני אפילו כנגד המיעום

נמי לא אמר רבינא י כגון שעקר חוליא

מראשו אמר רב יחיאל י כפה ספל ממעם

ואמאי דבר הניטל בשבת הוא ודבר הניטל

בשבת אינו ממעם לא צריכא דחבריה

בארעא וכי חבריה בארעא מאי הוי והא

תניא י פגה שהממינה בתבן וחררה

שהטמינה בגחלים אם מגולה מקצתה

נטלת בשבת הכא במאי עסקינן דאית ליה

אוגניים וכי אית ליה אוגניים מאי הוי והתנן

יי המומן לפת וצנון תחת הגפן בזמן

אימא לא ואי אשמעינן בחריץ

דלא בעיתא תשמישתא אבל

בעומקא

לא משתמשי

אינשי

כותל

: 1

ל א מיי פ"ג מהלי עירונין הלכה ד עירונין הלכה ד ב ב מניף ו:
ז ב שם ובסי שענ סעיף ו:
ז ב שם ובסי שענ סעיף ו:
מד ג מיי שם הלי טו טור
מעיף ו:
מד ד מיי שם טוש"ע שם סעיף מי:
ז ה מיי שם הלכה ע טוש"ע שם טעיף עיד ב מעיף מי:
ז מיי שם מעיף עיד ב מעיף מי:
ג ממיי שם הלי יג מעיף מי:
ג ממיי שם הלי יג מעיף מי:
ג ממיי שם הלי יג מעיף מי:
ג ממיי שם הלי ג מעיף מי:
ג ממיי שם הלי ג מעיף מי:
ג ממיי שם הלי ג מעיף מי:
ג ממיי שם מעיף יו

רבינו חננאל (המשך) לזה ששוה לארץ תשמישו תשמישו בקשה, (נותנין שתשמישו בנחת] וכל לזה תשמישו ולזה תשמישו בנחת בקשה נותניז אותו לזה רב נחמן בחריץ שבין שתי חצירות עמוק לזה שתשמישו בנחת כו׳. וצריכא דאי אשמעינן כותל משום דבגובהה משתמשי אינשי. עומדין ומשתמשין, אבל . חריץ דלא שחו ומשתמשי אימא לא כו'. בא למעט הכותל שגבוה טפחים. במיעוטו ד' באורך הכותל על ד', מותר להשתמש בכולו. ואם לאו אינו משתמש אלא המקום שמיעטו בלבד. ואמר רבינא כגוז שעקר כגון זה אינו משתמש מיעוטו אלא במקום -ספל בקרקעית הכותל וחבריה בארעא הוי מיעוט ואם (היינו) [רצו] מערבין אחד. ואקשינן עליה וכי חבריה מאי הוי, י והתניא פגה טמונה בתבן וחררה טמונה בגחלים ואם מקצתה מגולה ניטלת נמשכות והז שפתים בעפר, ואין מגולין שאינו יכול ליטלו בשבת שהרי אוגנים משוקעין. ואקשינן עליה ואפי׳ הכי כיון . הספל מגולין ששולי . הוה ליה כלי שהוא ניטל בשבת, וכל דבר שניטל בשבת אינו ממעט, תחת (הגפת) [הגפן]

ורבי יוחגן אמר אלו מעלין כו'. פירוש מן הבית דמן החלר אפילו ברחב ד' שרי דכר"ש מוקי לה רבי יוחגן לקמן בריש כל גגות (דף זב): צורלין אין מעלין לא. תימה דמאי קס"ד וכי לא ידע דרבי יוחגן איירי באין לו ארבעה וי"ל דס"ד דטעתא דרבי

יוחנן (מ) משום דחין רגילות להשתמש שם ולא אסרי אהדדי והוא הדין ברוחב ד' כיון שהוא גבוה י' ואין נח להשתמש שם ולהכי לא פריך אלא לר' יוחנן אבל לרב דטעמא משום דבטל הוא לא שייך אלא באין בו ד' על ד': הכא במאי עסקינן ברשויות דרבנן. נראה דוקא כי הכא שהכל רה"י אלא שלא עירבו אבל מקום שאין בו ד' על ד' שבין רה"י לכרמלית אין נראה שיחלוק רב אלא מותר לבני רה"י ולבני כרמלית לכתף עליו וקלת מוכח כן בפ"ק (דף ט.) דמוקי רבא הא דאמר רב חוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' לריך לחי אחר להתירו הפתוח לכרמלית משום דמלא מין את מינו ולרה"ר שרי ולא קאמר משום דעשו חיזוק אלא ודאי אף לרב בין כרמלית לרה״י לא עשו חיזוק ומיהו מצינו למימר דהתם לא נקט טעמא דחיזוק משום

ברשויות דרבגן. בפרק כילד (כ) משתתפין מיקל רב דימי טפי משמיה דרבי יוחנן ברשויות דרבנן ושרי אפילו להחליף

דאית ליה טעמא אחרינא:

רב דימי טפי משמיה דרבי יוחנן ברשויות דרבנן ושרי אפילו להחליף כשיש בין רשות היחיד לכרמלית מקום שאין בו ד' על ד' והא דאמר ר' יוחנן הכא אלו מעלין מכאן ואוכלין מסיק דועירי אמרה:

בותל שבין ב' חצירות גבוה עשרה וצדו אחד שוה עשרה וצדו אחד שוה לארץ. לאו שוה ממש קאמר דאם כן לאו היינו כותל אלא הכל היא קרקעית חלר אלא כל שאין גבוה יי שוה לארץ קרי ליה כך פי' בקונטרם וא"ת לרב חסדא דאמר בפרק כל גגות (למתן דף זג:) גידוד ה' ומחילה ה' אין מלטרפין מאי קאמר נותנין האותו לה ששוה לארץ הא אין מעלטלין העליונה אלא בד' וו"ל דמכל מקום נפקא מינה דמוך ד' (נ) מיהא שרי נפקא מינה דמוך ד' (נ) מיהא שרי

לטלטל מן הכוחל לעליונה: הטומן לפת וצנון בו'. נשלא השרישו איירי דכשהשרישו

לא היו ניטלין בשבת וא״ת בשלמא גבי כלאים ושביעית אנטריך לאשמועי׳ דלא גזרינן כשמתכוון להטמין אטו דילמא אתי ליטע אבל מעשר מה שייך כאן אפי׳ השריש כיון דליכא מוספת ואי (ד) נקטינן לענין דשרי לעשר עליו מן התלוש או ממנו על לששר עליו מן התלוש או ממנו על לפרושי מן התלוש על המחובר ומן התלוש על המחובר ומן

המחוצר על המלוש א״כ הוה ליה למנקט תרומה דגבי מחוצר ומלוש רגיל להזכיר מרומה בכל מקום אין מורמין מן המלוש על המחוצר פירות ערוגה זו מלושין יהיו תרומה על פירות מחוצרין ואור״י דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליחלוחית הקרקע כעין שאנו רואין שומין ובצלים שמתוספין אפילו כשמונחים בחלון ועל אותה

מקצת שומין ובצלים שמתוספין אפילו כשמונחים בחלון ועל אותה מוספת קאמר דאין צריך לעשר הואיל והיו מתוקנים מקודם לכן ודוקא נקט הטומן אבל אם לשם נטיעה עושה חושש משום כולם: מהצח

מעלין. מחלירן לראשו והוא הדין דמורידין דמקום פטור הוא ובטיל לכאן ולכאן להקל: מקום שאין בו ד'. רוחב ועומד בין רה"י לרה"ר ויש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והויא כרמלית ואסור לכאן ולכאן אבל

> עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכאן ולכאן לכתף עליו משאוי שלהן: וכלבד שלה יחליפו. דרבנן היא דאילו חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור ועקירה ממהום פטור והנחה לרה"ר גמורה: ורב לים ליה דרב דימי. בתמיה. והא מתניתא היא במסכת שבת בפ"ק [דף ו.] עומד אדם על האסקופה נוטל מעני ונותן לו מבעל הבית ונותן לו ובלבד שלא יטול מזה ויתן לזה: רשויות דחורייתה. כגון רשות רבים ויחיד: דרבנו. חלירות דרשות יחיד ויחיד הוא ומדרבנן הוא דאסור: ולידו אחד שוה לארן. כלומר גבוה הוא מן האחת ונמוך הוא לחברתה כגון שקרקעיתה של זו גבוה. כל כמה דלא גבוה י' קרי ליה שוה לארץ: נוסנין אוסו. להעלות ולהוריד מעליו וחבירו אסור: חריץ. על פני אורך החלירות מבדיל בין זו לזו הוי מחילה מעלייתה: שוה לחרץ. שחינו עמוק ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך: אימא לא. משתרי דלדידיה נמי תשמישו בקשה הוא: לא בעיתא משמישתיה. מה שמנית בו משתמר: בעיתא משמישחיה. שנופלים החפלים: בא למעט. אכותל קאי. וקס״ד שעשה תל עפר למטה בקרקע סמוך לכותל או בנה אינטבא או הניח שם פספסים: אם יש נמעוטו ד'. אורך בלד משך הכותל הוי כפתח וכיון דממנו ולמעלה לא גבוה עשרה משתמש בכל הכותל שהרי תשמישו בנחת שעולה לו דרך פתחו: אי אהני מעוטא. למיהוי פתחא כוליה שרי: ואי לא אהני. הא בטיל ליה: אמר רבינא. לאו מלמטה עסקינן דהתם ודאי בציר מד' לא מהני למידי אלא כגון שעקר חוליא מראשו מגובהו של כותל קרי ראשו כדתנן היו בראשו פירות ועו:ן הלכך אי הוי מעוטא ארבעה אורך הוי פיתחא לכל הכותל בליר מהכי פיתחא הוא דלא הוי אבל לאשתמושי ביה שרי דכיון דלא גבוה י׳ לא הוי רשותא: כפה ספל. סמוך לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני מיעוטי כגון דליכא י׳ מראשו לראש הכותל: מאי הוי. אכתי ניטל בשבת הוא: פגה. תאנה בוסר שטומנין אותה בתבן להתבשל ותבן מוקלה הוא ואסור לטלטלו כגון שהקלהו

ללבון לבנים: וחררה שהטמינה.

אתמול בגחלים ועכשיו כבו ומ"מ מוקצין הן. אבל לא כבו לא דמתוך

שנהפכים מכבה את שהתחתונות ומבעיר את העליונות כדאמרינו

בכריתות (דף כ.): דאית להו אוגניים. כעין ספלים שלנו דעכשיו עפר מונח עליהן והוי מזיז עפר ממקומו ודומה לחופר: הטומן. להצניע:

א) שבת ח: לעיל מ. לקמן
 פה: פו. וקא:, בט [לקמן
 פה: כחובות נו.ן, בט [ליל
 בר וכיא לקמן פג:],
 ח) (קמן פג:],
 מ) שבת קמו,
 ח) כלאים פיא מייט שבת נ:
 מיג, ש) [בכריתות שם:
 העליונות ומבעיר את
 המתונות],

הגהות הב"ח

(h) תוב' ד"ה עולין וכר דטעמת דר יותן דמשום וכר וכר להשתמש שם לא כל"ל מחקר. (ב) ד"ה חומר דיכנן פכק כילד וחומר דיכנן פכק כילד וכר דמון ד"א אמות מיהל שרי (ד"ה רמון ד"א אמות מיהל שרי (ד"ה הטומן וכר דיק הקדה לעכון וכר שה לאפרושי מן:

מוסף רש"י

מקום שאין בו ארבעה על ארבעה. עומד נין רשות הרבים לרשות היחי הואיל וליכא מקום חשוב לאו רשות באנפי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא, י**היינו מקום פטור** (לעיל שלא ובלבד יחליפו. דלא לימרו דקא מרשות לרשות היחיד ואתי למישרי שעשתה תורה לדבריה מבפתום למולם לוכרים (זבחים קא.). פגה. תאנה שלא בשלה כל לרכה וטומנין כתבן להתבשל ותבן מוקלה הוי לטיט (שבת קבג.). אם מגולה מקצתה. שיכול לחוחה בתקום המגולה, דאפילו מקום המגולה, דאפילו טלטול מן הצד ליכא, שאין צריך להגביה החבן אלא מגביה מקום המגולה מגביה מקום המגולה יהתבן נשמט ונופל (שם). הטומן לפת. להשתמר נקרקע שכן דרכו (שבת

רבינו חננאל

ור׳ יוחנן אמר אם יש בכותל ד׳ ויש עליו פירות, עולין בני אדם מחצר זו אינו להעלות בו מעלין. ר׳ יוחנן לטעמיה, דאמר מקום שאין בו ד׳ על ד׳ מותר לבני רשות הרבים ווה לבני השות היחיד לכתף ולבני רשות היחיד לכתף עליו, ובלבד שלא יחליפו זה מזה. ואמרינן וכי רב לית ליה הא דרי יוחנן. לעולם אית ליה וכי אית ליה לרב האי סברא ברשויות דאורייתא כגון רשות היחיד ורשות הרבים. אבל ברשויות הובים, אבל בושרות דרבנן כגון זה הכותל לית ליה, דסבר(י) חכמים עשו חיזוק לדבריהם יתר משל תורה, לפיכך אמר אסור להזיז בו אפי׳ כמלא נימא. אמר רב נחמז כותל שבין שתי חצירות גבוה [י'] ורחב ד', וצידו אחד שוה לארץ ונותניז אותו

ב) [שבת דף קמב:], ג) [שסו, ד) (דף מ.ן, ד) [שס

ע"ב], ו) [דף עו:], ו) [דף

ינל :ו.

הגהות הב"ח

(ħ) רש"י ד"ה כובדו קובעו דמתוך: (ב) ר"ה ולא אמרן אלא בכותל גר שאין

(ג) תום' ד"ה מהלת וכו'

דר׳ יהודה בן לקיש ורבגן דר׳ יהודה בן לקיש ורבגן דדמיח: (ד) ד"ה חם יש

וכו׳ לא כעיו סולמות שלגו

אלא כעין: (ה) בא"ד הוה

בשליבה

דסולם

בשליבה המתחתה. (1) בא"ד דבעי שיגיע סולס עד ראש הכותל:

לעזי רש"י

פושיי"ר [פושוי"ר].

ודולידויר"א]. מעצד

ואישקילונ"ש]. מדרגות.

מערכת מדרגות.

. המחמונה:

יג א מיי׳ פ״ב מהל׳ כלאים הלכה יא טוש״ע י״ד סיי רלו סעיף יא: יד ב מייי פ״א מהלי שמטה ויובל הל' טו: שו ג מיי פכ״ה מהלי שבת הלכה טו סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח מי שיא סעיף ח: שו ד ה ו מיי׳ פ״ג מהלי עירובין הלכה ד טוש״ע א״ח סי׳ שעב

סעיף ח: יו ז מיי שם הלכה ה טור :הי מעיף יה:

רבינו חננאל אם היו מקצת עליו מגולין אינו חושש לא משום כלאים ולא משום י. לא צריכא ד[ה]אי ספי לא יכיל למישמטיה אלא שאינו ניטל בשבת, לפיכך ממעט בכותל. סולם המצרי שאין לו ד׳ . חווקים אינו ממעט, מפני שהוא קל וניטל בשבת. ליה. אבל סולם צורי שהוא כבד ואינו ניטל בשבת ממקום למקום, ממעט. מפני שהסולם , כופני שווסוקם תשמישתיה. אמר כותל שבין שתי חצירות גבוה י' טפחים יהויח מולם רחב ד׳ מפחים מיכן וסולם רחב ד׳ טפחים . זה שלא כנגד ואין בין זה הסולם לזה הסולם ג' טפחים. אמרינן כל פחות מג׳ דמי, וכאילו שני הסולמות זה כנגד זה הן . וממעטו. ואם רצו מערביז וממעטו. ואם דצו מעובין אחד, כי לשתי החצירות תשמישן בנחת הוא. והני בדלא הוי רחב הוי ד' טפחים כמרפסת, ואע"ג דמפלגי סולמות ואע"ג דמפקגי ווי..... הללו זה מזה טובא כיון דייי רוחב הכותל ד' טפחים. נעשה כמרפסת יחצר פתוחה לתוכו. ואפי זה שלא כנגד זה והסולמות מיעטו הן, וכאילו אין שם כותל שהרי תשמיש שתי החצירות הוא. וכן אם בנה איצטבא על גבי טפחים. אי נמי אין באיצטבא התחתונה ד' טפחים ואין בין איצטבא התחתונה לאיצטבא העליונה אלא (שלשה טפחים) פחות מג', אמרינן כלבוד דמי. וכאילו רחב האיצטבא העליונה והתחתונה ביחד הן והן ד' וממעטין את הגובה. ודברי רב נחמן . נמי בהאי טעמא שיין פורחות כלומר המדריגות אחת על חברתה, מוצאות זו מזו. אם יש בשליבה ממעטת, ואם אין בה ד טפחים. והשליבה של מג׳ בפחות להם כלבודות. חשבינז אותו הסולם וממעט אחד. ועוד אמר רב נחמן

מקצת עלין מגולין. משום שבת נקט לה כך פי׳ בקונטרם ופריך כיון דכל העב מכוסה ואין מגולה אלא מקצת עלין דומה לספל שיש לו אוגנים וא"ת והא משמע בריש כל הכלים

(שבת דף קכג.) דלרבנן דר"ח בן תדחי דחית להו טלטול מן הלד

שמיה טלטול פוגלא מלמטה למעלה אסור שהעב הוא למטה מ"ש מלנוז שמקלת עלין מגולין דשרי ולא חשיב אפי׳ טלטול מן הצד אע״פ שהעב תחת העלין כולו מכוסה וי"ל דמ"מ קל להגביהו ולנערו מן העפר יותר מכשהוא מונח מלמטה למעלה וא"מ דמשמע הכא דניעור לא חשיב טלטול מן הלד מדשרינן מקלתה מגולה אפילו לרבנן וכמה משניות דשרו לנער כדתנן פרק במה טומנין (שם מט.) לוער את הכסוי והן נופלות ומעות 6 שעל גבי הכר מנער את הכר והן נופלות ס ואבן שעל פי החבית מטה על זידה והיא נופלת מ וא״כ אמאי אסר רב בפרק כירה (שם דף מג:) גבי מת המוטל בחמה להופכו ממיטה למיטה משום דטלטול מן הלד שמיה טלטול אע"ג דבמניח אסרינן בפרק נוטל (שם דף קמב:) מטעם בסיס לדבר האסור מת בשבת הוי כמו שכח וכל דבר שדעתו ליטלו בשבת ולא להניחו בו כל השבת אפי׳ מניח חשיב כשוכח כי ההיא דנוער את הכסוי והן נופלות אע"פ שבמתכוין . כיסה בדבר שאינו ניטל ואומר ר"י דשאני טלטול דמת שעיקר טלטול לנורך המת עלמו שהוא איסור ולא דמי לכל הני שעושה הטלטול לצורך היתר ולא לצורך איסור כמו לפת ולנון שאין לריך לטלטול עפר וכן ומעות ואבן א"ל . גבי גיזי למר לטלטולם להכי לא מייתי בפרק כירה (שם דף מג:) גבי פלוגתא דרב

ושמואל אלא ההיא דר' יהודה בן לקיש (ג) דדמיא ליה ולא מייתי עלה פלוגתא דר"א בן תדאי ורבנן והשתא אתי שפיר דלא תיקשי ההיא דרב אאמרי בי רב בפרק תולין (שם דף קמא.) דמשמע דסברי דלא שמיה טלטול כי זה אינו נראה לומר דפליגי ואור"י אע"ג דקי"ל בעלמא דטלטול מן הצד לא שמיה טלטול דבריש כל הכלים (שם

שמקצת עלין מגולין אינו חושש א לא משום כלאים ולא משום מעשר - ולא משום שביעית יוניטלין בשבת לא צריכא דבעי מרא וחצינא: סולם המצרי אינו ממעם והצורי ממעם: היכי דמי סולם המצרי אמרי דבי רבי ינאי יכל שאין לו ארבעה חווקים אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מאי מעמא דסולם המצרי דלא ממעט אמר ליה לא שמיע לך הא דאמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב משום דהוה ליה דבר שניטל בשבת וכל דבר שניטל בשבת אינו ממעם אי הכי אפי' צורי נמי החתם כובדו קובעו אמר אביי יכותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה מפחים והניח סולם רחב ארבעה מכאן וסולם רחב ארבעה מכאן ואין בין זה לזה שלשה מפחים ממעט שלשה אינו ממעם ולא אמרן אלא דלא הוי כותל ארבעה אבל הוי כותל ארבעה אפילו מופלג מובא נמי אמר רב ביבי בר אביי ובנה איצמבא על גב איצמבא אם יש באיצמבא התחתונה ארבעה ממעם אי נמי אין בתחתונה ארבעה ויש בעליונה ארבעה ואין בין זה לזה שלשה ממעט ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה " סולם ששליבותיו פורחות אם יש בשליבה התחתונה ארבעה ממעם אי נמי אין בשליבה התחתונ' ארבע' ויש בשליבה העליונה ארבעה ואין בין זה לזה שלשה

ממעט ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה

המצרי. הואיל וקטן הוא ונוח ליטלו משם אינו ממעט: חווקין. אישקלונייש: כובדו קובעו. (6) ומתוך שהוא כבד אין נוטלין אותו משם ולא משום איסור אלא משום שקשה ליטלו: סולם רחב ד' מכאן. בחלר זו וכן בזו ובהן עולין ויורדין מזו לזו: ואין בין זה לזה ג'. כלומר אפי׳ אינן מכוונין זה כנגד זה אבל אין מרוחקין זה מכנגד זה ג׳ הוו כמכוונין והוי פתח ואם רצו מערבין ה' הבל מרוחקין זה מכנגד זה ג' מפחים לאו פחח הוא: ולא אמרן אלא. בכותל לר שאין כי נוח להלך עליו: אבל. יש ברחבו ד׳ אפילו מופלג טובא שהרי עולה לראשו ומהלך ברחשו עד שמגיע לפולם חבירו: בנה אילטבא. של עך: על גבי האילטבא. סמוך לכותל ויש אויר מפסיק בין זו לזו שהיה לעליונה רגלים: אם יש. בתחתונה אורך ד׳ ובה נתמעט גובהו של כותל מי׳: ממעט. דל עליונה מהכא: אי נמי אין בה ד' ויש בעליונה ד' ואין בין זה לזה ג'. חשבינן להו כחד ואע"פ שהמיעוט הזה קלר מלמטה הואיל ומתמלא שיעורו מלמעלה שפיר דמי אבל יש ביניהן שלשה תרי נינהו ומיעוט באויר לאו שמיה מיעוט: ששליבותיו פורחות. שליבות חווקין שקלוני"ש בלע"ז. מדרגות שלנו שהורין גרדי"ן קרי ליה נמי סולס. וסולס שאינו עשוי כעין מדריגה אלא כעין

ליכה לחיחש להכי דלה נשרש: מרה.

פושיי"ר: חלינה. דולדוייר"ה: סולם

שליבות שלנו שיש אויר בין חווקיהן והיינו פורחות שפורחות זו על זו וזקפו אלל הכותל: אם יש בשליבה התחתונה ארבעה. ובה נחמעט הכותל מעשרה ממעט: אי נמי כו'. כדפרישית גבי אילטבא ושליבה תחתונה נמי כשאין מובדלת מן הקרקע שלשה קאמר:

מקצת עלין מגולין. משום שבת נקט ליה דבעי למיתני ניטלין בשבת

שנוטלן ואוחזן בעלין שלהן: אינו חושש. משום כלאי הכרם: ולא

משום שביעית. אם שנה שביעית היא: ולא משום מעשר. לשתא

נשרש וניתוסף ואם היה חושש למעשר לריך לעשר את תוספתו

מוסף רש"י שמקצת עליו מגולין. הא דנקט מקנת עליו

מגוליו משום ניטליו בשבת נהט לה ולא משוח חידי מגולין אין לו במה לאוחזה אלא אם כן מזיו העפר ·(:3 NAW) בידים משום כלאים. דחין זו שמילה (שם נא.). משום מעשר. ז בטלה לה אגב הרחע והרי נימוסף (שם וכעי"ז שם קיג.). וניטליז רייירה שאוחזה במקלת עליה המגולין ולא חייש אם ניזוז מאליו (بج.).

דף קכג.) פסיק רב נחמן כר״א בן תדאי בההוא דמת הלכה כרב דאסר דקי״ל הלכה כרב באיסורי ומדמסיק עלה דכולי עלמא טלטול מן הצד שמיה טלטול פירוש ר׳ יהודה בן לקיש ורבנן והוה מצי למימר לא שמיה טלטול ולאוקמי פלוגמייהו בטלטול גמור ואין להאריך כאן: 🗱 הבי אפי' צורי גמי. משמע הכא דכל סולמות ניטלין בשבת בין מצרי ובין צורי וחימה דבפ״ק דביצה (דף ט:) משמע דסולם של עלייה אסור לטלטל ולא שרי התם אלא סולם של שובך משום דשובכו מוכיח עליו ואפי׳ הטוי סולם של עלייה אסר התם ללישנא בתרא דבני ר' חייא ועוד דר' חייא גופיה דאסר החם משמע בשמעתין דשרי דס"ל סולמות של בבל לריכין קבע ודוחק להעמיד בסולם של שובך ואין נראה נמי להעמיד הך דשמעתין כרב חנן בר אמי דמפרש התם די דברה״ר פליגי אבל ברה״י מותר דלית הלכתא הכי אלא כרב קי"ל דאמר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי" בחדרי חדרים אסור וכן פסק במגילת סתרים ואור"ת דהכא בסולמות של בית שדרך לטלטל מזוית לזוית ולא דמי לסולמות של עלייה שהם גדולים וחזו להטיח בהן גגו וכן סולמות של שובך וה״ר אברהם מפרש דהתם בי"ט שמוליך הסולם ברה"ר ורואין אותו ואומר להטיח גגו הוא לריך וריון דאסור ברה"ר אסור בחדרי חדרים אבל בשבת דאין רגילות להוליכו ברה״ר לא גזור בחלר ולפי פירוש זה אסור לטלטל סולמות שלנו בי״ט: 🔌 ש באיצשבא התחתונה ארבעה ממעם. פיי בקונטי אורך ארבעה ובה נחמעט גובהו של כוחל מעשרה ומשמע דלא בעי ד' על ד' וכן פירש סולם ששליבוחיו פורחות כעין סולמות שלנו אורך החווקים יכול להיות ארבעה אבל אין רחבים ארבעה שעושין כמין מקלות דקים ותימה דבסמוך בעינן שיגיע סולם עד ראש הכותל דבעי סולם י"ד או ז׳ ומשהו ואין לומר דהתם בדלית ביה ד׳ דסתם סולם ברחב ד׳ איירי אלא היכא דקאמר כל שהוא כמו גבי זיז דמשום זיז לא בעי רוחב ד׳ וכן משמע דקאמר לקמן [דף עח.] סולם מכאן וסולם מכאן וקשין באמצע מהו חקק להשלים בכוחל בכמה 🌣 משמע דבעי רחב ארבעה ודוחק לומר דהא דבעינן שיגיע לראש הכוחל ולא סגי במה שמיעטו איירי כשיש בין זה לזה ג' ושליבה החחחונה נמי גבוה מן הארץ שלשה דהוי מיטוט באויר ולא שמיה מיטוט ומפרש ר״י דהכא בטינן ארבעה על ארבעה שיהא ראוי לעמוד ולהתעכב עליו ולעלות על הכוחל ולהכי לא בעינן אלא שיחמעט הכותל מעשרה אבל לקמן בעי שיגיע עד ראש הכותל לא איירי ברחב ד' על ד' וסולם ששליבות פורחות לא כעין סולמות (ד) אלא כעין מדרגות שקורין גרד"ש ולא כעין מדרגות של אבנים שעושין כמין סטיו לפנים מסטיו אלא המדרגות בולטין זה על גב זה שיש חלל ואויר בין שליבה לשליבה וחהו ל' פורחות כמו נמצא כבש פורח על גבי אמה יסוד ואמה סובב דפרק קדשי קדשים והשליבות רחבות ארבעה על ארבעה ולהכי ממעט ואינטריך לאשמעינן באינטבא ובסולם ששליבותיה פורחות דאי אשמעינן (וצחים סב:) באינטבא הוה אמינא דסולם שאין (© התחתונה ארבעה ויש בעליונה ארבעה אפיי יש בין זה לזה שלשה ממעט דלא חשיב מיעוט באויר כיון דמאחורי הסולם מחובר הכל יחד דהוי כאינטבא אחת ואי אשמעינן סולם הוה אמינא דאינטבא אפי׳ אין בין זה לזה ג׳ הוי מיעוט באייר דאין האינטבא התחתונה מבטלת האייר ולא חשיבא כסולם כל שהוא דחזי לעלייה ומבטל האייר שתחת הזיו ור"ת מפרש דהא דבעי שיגיע סולם (1) על ראש הכותל היינו בסולם שאין קבוע ואין נראה לר"י דגבי לול הפתוח לעלייה מיבעיא לן לעיל 1) אי לריך סולם קבוע או לאו משמע דבכל דוכתא בעינן סולם קבוע ועוד שאינו קבוע כיון דניטל בשבת אפי׳ מגיע עד ראש הכותל אין לו להועיל כמו חריץ שבין שתי חלירות דתנן לקמן " אפי" מלא קש או תבן מערבין שנים ואין מערבין אחד לפי שאין קבוע שם ועתיד ליטלו: